

KATEDRA GERMANISTIKY
Posudek konzultanta na magisterskou práci

Autor: Bc. Věra Matysíková

Titul (česky/německy – anglicky):

Německá příjmení ve městě Florianópolis / Die deutschen Familiennamen in Florianópolis

German Surnames in Florianópolis

Konzultant: prof. PhDr. Libuše Spáčilová, Dr.

Téma:	10 %	1
Metodologie:	25 %	2,3
Vytvoření korpusu a jeho analýza:	25 %	2,3
Použití odborné literatury:	15 %	2
Struktura a forma:	15 %	2
Bibliografický aparát:	10 %	1

Celková známka před obhajobou: 1,95

Témata pro obhajobu, průběh obhajoby:

1. V obecnějším úvodu do problematiky antroponym na s. 31 diplomandka uvádí, že k nejproduktivnějším příponám patří sufix *-mann*. U jakých typů příjmení se vyskytuje? Vytváří složená jména nebo deriváty? Potvrzuje se i v diplomandčině korpusu, že jsou příjmení s tímto sufixem často zastoupena?
2. Vede srovnání nejčastěji se vyskytujících německých příjmení ve Florianópolis ke stejným závěrům jako u příjmení v Německu (viz Kunze)?
3. Odkud pochází informace v pozn. 187, že „Die *dt*-Schreibung ist vor allem für das Mitteldeutsche charakteristisch (*Schmidt*)“?
4. V následujících příkladech bych chtěla požádat diplomandku o poskytnutí bližších informací, které ji vedly k zařazení jména do určité kategorie podle původu – především o uvedení zdroje, v němž našla význam výrazu – často šlo o význam středohornoněmeckého slova. Jedná se o řadu jmen, namátkou vybírám následující: *Verlag* – „von der Lache“; *Gothe* – „Kanal“, *Linger* – „Kanal“, *Heute* – „Hütte“, *Trisch* – „Heide“, *Woerther* – „Feldstück“ (např. v autorkou používaném Lexikonu příjmení od manželů Kohlheimových je u tohoto jména uvedeno něco jiného), *Immich* – „Im Esch“ (autorkou často citovaný Naumann uvádí jinou možnost), ale např. i jméno *Hartmann*, které je zařazeno mezi jména podle bydliště.
5. Na s. 62 jsou uvedena jako příjmení odvozená ze jmen domů např. *Adler*, *Bahr*, *Behr*, *Bock* aj. Jaké argumenty vedly diplomandku k tomuto závěru?

6. Diplomandka ve své práci uvádí, že pokud se nabízelo zařazení jmen z jejího korpusu do více skupin, udělala to. Proč však některá taková jména nefigurují v několika seznamech v přílohách? Např. jméno *Brascher* je zařazeno mezi příjmení podle původu, ale podle Kohlheimových může jít také o příjmení z přezdívky. U některých jmen je tato zásada dodržena, např. u příjmení *Riedel*.
7. U některých jmen konkrétnější vysvětlení původu chybí a čtenář si tak musí souvislosti domýšlet, např. *Kimmel* je zřejmě odvozeno od skutečnosti, že první nositel tohoto jména byl zřejmě obchodník s kořením (*Gewürzhändler*).
8. Je možné vyslovit hypotézy, z které části Německa pocházejí různá regionální označení řemeslníků – např. *Topper*, z latiny odvozený *Pistor* aj.?

Cítí-li konzultant či oponent potřebu vyjádřit se k práci či k průběhu obhajoby verbálně, nechť tak prosím učiní zde (příp. na přiloženém archu)

Věra Matysíková předkládá magisterskou práci o 196 538 znacích, při jejímž zpracování použila 59 titulů odborné literatury. Analyzovala 3299 příjmení německého původu, s nimiž se setkala na stránkách telefonního seznamu ve městě Florianópolis, které navštívila během svého studijního pobytu v jižní Brazílii. Již na první pohled je zřejmé, že svůj výzkum prováděla s nadšením, motivována především velmi pozitivním vztahem ke svému druhému studijnímu oboru a k reáliím portugalských jazykových oblastí.

Práce je přehledně členěna do 10 kapitol, které na sebe logicky navazují a uvádějí čtenáře postupně do zkoumaného tématu – ať již jde o charakteristiku jižních oblastí Brazílie, o historii německého přistěhovalectví a jeho stopách v současnosti, či o uvedení do problematiky výzkumu antroponym, konkrétně výzkumu příjmení německého původu. Zmíněná dostatečně podrobná teoretická pojednání tvoří rámec, do něhož je zasazen rozbor diplomandčina korpusu německých příjmení ve Florianópolisu. Jde o rozbor pečlivý, časově nepochybně značně náročný. Některé drobné pochybnosti k analýze jsem uvedla již výše formou otázek či námětů pro diskusi. Oceňuji především syntézu výsledků analýz; při této syntéze diplomandka použila kritérium původu příjmení za výchozí. Opomenuta nezůstala ani další hlediska – hledisko slovo tvorby a hledisko fonografematické. K hledisku posledně jmenovanému bych ráda vyslovila následující poznámky:

Je možné usuzovat podle zdvojených konsonantů na kvantitu vokálů a udělat jednoznačný závěr, že v příjmení *Althoff* bylo -o- vyslovováno dlouze a v příjmení *Althof* dlouze? Podobně je tomu i u příjmení *Weber* a *Webber* či *Krug* a *Krugg*. Na s. 47 není možné podle mého názoru napsat „das ... ungehobene e (*Bender*)“, neboť střhn. tvar zněl *binder*, tvar *Bender* představuje proto jiný jev.

Jazyk práce je na dobré úrovni, drobné překlipy (s. 9 *Siedlungsbewegung*, s. 26 *Charekter*, s. 68 *Teneues*), drobné gramatické nedostatky (např. na s. 3 v nominativu *Rohstoffen*, s. 4 *ihre kaum bewohnte Gebiete*, s. 56 *Lexikone*) či drobné nedostatky v interpunkci nesnižují podstatným způsobem její úroveň.

Závěr: Práce odpovídá předepsaným kritériím a na základě uvedených skutečností ji proto doporučuji k obhajobě.

Podpis konzultanta (jen v tištěné verzi):